

8.4.2024

Kaupunginmuseon lausunto Veturitallinpihan suunnitteluperiaatteista 2024

HEL 2019-008660 T 10 03 03

Asemakaavapalvelut on pyytännyt kaupunginmuseon lausuntoa Veturitallinpihan suunnitteluperiaatteista. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta, ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Keski-Pasilan Veturitallinpihalle laadittiin suunnitteluperiaatteet vuonna 2021. Kaupunkiympäristölautakunta palautti suunnitteluperiaatteet uudelleen valmisteltavaksi ”sitien, että suunnittelun lähtökohta on kanta-kaupungille tyypillinen rakennustiheys, huomioiden samalla alueen kulttuuriarvot, nykyisen käytön esiin nostamat mahdollisuudet, tapahtumatoiminnan ja yöaikaiset kulttuuripalvelut.” Nyt uudelleen laaditut suunnitteluperiaatteet noudattavat pääsisällöltään vuoden 2021 suunnitteluperiaatteita, mutta rakentamisen määrää on lisätty alueen pohjois- ja eteläosissa. Sanalliset periaatteet ja aluekuvaukset on päivitetty vastaamaan lautakunnan palautuksen muotoilua.

Aiemmassa lausunnossaan suunnitteluperiaatteista museo totesi, että suunnitteluperiaatteiden yleiset tavoitteet ovat kulttuuriympäristön näkökulmasta voittopuolisesti kannatettavia, mutta samalla eri tavoitteiden sovittaminen on haasteellista. Varsinkin tavoitellun ”karheen teollisen identiteetin” sekä turvallisuuskysymyksien osalta tyydyttävän ratkaisun löytäminen molemmista lähtökohdista käsin on hankalaa. Tämä ristiriita konkretisoituu alueen raiteiston säilyttämiskysymyksessä. Raiteisto on keskeinen alueen synnyttänyt ja historiallista luonnetta määrittävä elementti, ja suunnitteluperiaatteissa tulee kiinnittää huomiota millä laajuudella ja tasolla raiteistoa on syytä vaalia, ja millaista uutta käyttöä raiteille on mahdollista kehittää. Koska paikan teollishistoriallinen rouheus on eräs suunnitteluperiaatteiden kantavia periaatteita, olisi museo kaivannut enemmän niiden yksittäisten varikkoelementtien (esim. kääntöpöydät, valaistus ja aidat) tunnistamista, josta tämä rouheus muodostuu. Myöskään raiteilla sijaitsevan ”museokaluston” kehittämismahdollisuuksia suunnitteluperiaatteet eivät tarkastele. Näiden elementtien yksityiskohtainen sanallistaminen suunnitteluperiaatteisiin helpottaisi samalla näiden miljöönnä kannalta tärkeiden, mutta helposti uhanalaisten osien tunnistamista kaavaprosessin eri vaiheissa. Tavoitteissa olevia termejä, kuten rakennusten ”ylikorjauksen” välttäminen sekä tilojen ”alimäärittyneisyys” tulisi avata tarkemmin, jotta löydetään eri viranomaistahoilta yhteinen näkemys ja tahtotila, millä keinoilla näi-

8.4.2024

hin tavoitteisiin päästään. Kaava-alueeseen kuuluva, mutta suunnitteluperiaatteiden kannalta erillinen Nordenskiöldinkadun eteläpuoleinen osa-alue, ja sillä sijaitseva pysäköintialue voi tavoitteissa muuntua tehokkaaksi korttelialueeksi. Tämän alueen tehokkuuden vaikutuksen arviointia tulee tarkastella myös viereisen Eläintarhan alueen näkökulmasta.

Suhteuttaen nähtävillä olevia periaatteita museon aiempaan lausuntoon, ovat suunnitteluperiaatteet otsikkotasolla pysyneet näennäisen samoina, sen sijaan periaatteiden sisältöihin on tullut heikennyksiä kulttuuriympäristön näkökulmasta.

Kaupunginosapuisto on supistunut puistopihaksi, eikä puistoalueen käyttömahdollisuutta museojunan liikennealueena enää tutkita. Veturitallinpihan rakentamisessa ja kehittämisessä ei enää korosteta alueen luonteen vahvistamista, eikä rakennusten väleihin jäävien paikkojen vaihtelevuutta, pienimittakaavaisuutta ja intiimiyttä. Aiempi tapahtumarakennus on muuttunut hybridikortteliksi. Myös ratahuoltokorttelin ja eteläisen huvilan ympäristön kaavaillaan aiempaa tehokkaampaa rakentamista

Museo korostaa, että suunnittelualue on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt edustavat maamme kehitysvaiheita ja ovat historian kuvastajia. Kyse on perinteen säilyttämisestä ja alueiden kehittämisestä niiden arvoja vahvistavalla ja niihin sopeutuvalla tavalla. Tavoitteena on valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen rakenteen, kylä- ja kaupunkikuvan sekä alueilla jo olevien rakennusten ja ympäristön turvaaminen sekä mahdollisen täydennysrakentamisen ja muiden muutosten sopeuttaminen kulttuuriympäristön ominaisluonteeseen ja erityispiirteisiin.

Esillä olevat suunnitteluperiaatteet ovat aiempaa enemmän ristiriidassa alueen teollisuus- ja liikennehistorian sekä kulttuuriympäristöarvojen kanssa. Varsinkin alueelle kaavailtu tehokkaampi rakentaminen ei ota huomioon alueen kulttuuriympäristön ominaisluonnetta ja erityispiirteitä.

Ottaen huomioon, että alueen kaupunkirakenne ympärillä tiivistyy ja lähiympäristön asukas- ja työpaikkamäärä kasvaa voimakkaasti. Tämän kuvittelisi indikoivan myös kansalaisten tarpeelle puistomaiseen teollisuushistorialliseen ympäristöön, jonka potentiaali liian tehokkaalla rakentamisella tuhotaan.

Suunnitteluperiaatteita tulisi kehittää enemmän paikan ainutlaatuisen historian ja tämän historian synnyttämien elementtien pohjalta, joiden tulisi vahvemmin reunaehtoistaa tulevaa suunnittelua.

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

8.4.2024

Museo esittää aiemman lausuntonsa mukaisesti, että suunnitteluperiaatteissa tulisi kattavammin tutkia mahdollisuuksia, miten alueen tavoiteltuun ”karheen teollisen identiteettiin” ja ”teollishistorialliseen rouheuteen” päästään. Tämän lisäksi kaava-alueeseen kuuluvaa Nordenskiöldinkadun eteläpuoleisen osa-alueen tehokkuuden vaikutuksen arviointia tulee tarkastella myös viereisen Eläintarhan alueen näkökulmasta.

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö